

Factsheet - Structurele Effecten Omgevingswet: De dialoog en de hulpmiddelen

1. Aanleiding

Gemeenten hebben behoefte aan inzicht in de structurele effecten als gevolg van de stelselwijziging Omgevingswet. De Omgevingswet geeft gemeenten via zes kerninstrumenten¹ de ruimte om eigen keuzes te maken. Deze hebben mogelijk effect op structurele baten en lasten. In lijn met de principes van Samen Organiseren zijn op verzoek van het Netwerk Managers Omgevingswet hulpmiddelen ontwikkeld waarmee gemeenten deze effecten inzichtelijk kunnen maken op basis van een interne dialoog. Onderstaand beschrijven wij de hoofdlijnen van dit instrumentarium.

2. Werkvorm met focus op de dialoog

Het bepalen van de keuzes en de verwachte effecten hiervan vragen van de gemeente een integrale afweging in de Geest van de Wet. De daarvoor benodigde dialoog ondersteunen wij op verschillende manieren:

- *Dialoog*
Het palet aan gemeentelijke keuzes is heel erg breed. Aan de basis van het inzicht in de lokale structurele effecten ligt voor elke gemeente het gesprek over de mogelijke keuzes. Wij faciliteren dit met regionale werksessies waar de dialoog centraal staat, met de spiekbriefjes² en het effectenmodel als ondersteuning.
- *“Spiekbriefjes” (de te maken keuzes: ondersteunend)*
In de spiekbriefjes worden de relevante plichten en keuzeruimte per kerninstrument beschreven. Met deze spiekbriefjes kan de dialoog gericht gevoerd worden.
- *Effectenmodel (de effecten voorspeld: ondersteunend)*
De keuzes die in de dialoog worden gemaakt, kunnen worden ingevoerd in een ondersteunende tool. Dit geeft indicatieve schattingen (op basis van aannames en kengetallen) van de kwalitatieve en financiële effecten, intern en extern. Met deze resultaten kan de dialoog weer verder worden verfijnd. Het gebruik van de tool staat niet op zichzelf, maar past binnen de ontwikkelde werkvorm.

In de geest van de wet wordt de dialoog gevoerd met verschillende afdelingen en/of medewerkers binnen uw gemeente, idealiter vanuit de verschillende betrokken perspectieven:

- Programmteam Omgevingswet
- Ruimtelijke Ordening / Planvorming
- Afdeling Finance en Control
- Vergunning, Toezicht & Handhaving

¹ De Omgevingswet geeft kerninstrumenten mee voor het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving. Er zijn 6 kerninstrumenten, waarvan er 4 voor gemeenten relevant zijn: de [omgevingsvisie](#), het [omgevingsprogramma](#), het [omgevingsplan](#) en de [omgevingsvergunning](#).

² Gemeenten hebben bij de invoering en implementatie van elk van de kerninstrumenten een aantal inrichtingskeuzes te maken, die een belangrijke invloed kunnen hebben op deze structurele effecten. Een overzicht van de relevante keuzes zijn per kerninstrument zijn uitgewerkt in zogenaamde ‘[spiekbriefjes](#)’.

3. Planning

Dit instrumentarium is ontwikkeld om structureel te kunnen worden gebruikt in de periode van invoering van de Omgevingswet (t/m 2029). Het kan periodiek worden gebruikt als hulpmiddel voor gesprek, begroting en evaluatie. In die periode zullen we de ondersteunende producten (spiekbriefjes en het effectenmodel) met nieuwe inzichten updaten en doorontwikkelen.

Planning voor 2019:

- Pilots bruikbare gebruikersdemo: augustus/september 2019.
- Brede uitrol 'werkvorm' met regionale werksessies voor gemeenten: begin Q4 2019.

4. Wat kunt u nu al doen?

Als u wil meewerken aan de pilots dan kunt u contact met ons opnemen. Dit kunt u ook doen om alvast uw interesse in de voor de regionale werksessies kenbaar te maken. Mail ons op omgevingswet@vng.nl.

Daarnaast kunt u in uw gemeente de volgende dingen doen:

- Het [Financieel Dialoogmodel Ow](#), 2019 gebruiken en terugsturen. Het gebruik ervan geeft inzicht in de invoeringskosten. Dit is een goede basis voor de dialoog met betrekking tot keuzes wat betreft de structurele effecten.
- Gebruikmaken van de '[Spiekbriefjes Omgevingswet](#)' waarin plichten en keuzeruimte m.b.t. de kerninstrumenten worden beschreven. Deze keuzes vormen input voor de dialoog en het effectenmodel. (Het 4^e spiekbriefje – omgevingsvergunning – is medio september beschikbaar)
- Inventariseren wie in uw gemeente nodig zijn voor het gesprek over de keuzes en effecten (zie punt 2).
- Het VNG forum en de financiële informatie over de Omgevingswet op de [VNG website](#) volgen voor verdere communicatie.

5. Contact

Heeft u vragen of wilt uw meedenken, dan kunt u contact opnemen met omgevingswet@vng.nl.

Medewerkers VNG

- Jeanette Caenen
- Paul Huigens
- Pieter Rosman